

Prof. dr hab. Krystyna Krzyżanowska

Warszawa, 24.08. 2022r.

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Instytut Ekonomii i Finansów

Ocena dorobku naukowo-badawczego, dydaktyczno-popularyzatorskiego i organizacyjnego dr Marty Hozer-Koćmiel w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

1. Uwagi wstępne

Podstawą przygotowania recenzji jest pismo Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego Pana Profesora Stanisława Hońko z dnia 21 czerwca 2022, w którym zawarto informacje o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta w postępowaniu dr Marty Hozer-Koćmiel w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Recenzja została przygotowana zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, na podstawie dostarczonej przez Kandydatkę, starannie przygotowanej dokumentacji, w tym kopia dyplomu; dane wnioskodawcy; autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych, osiągnięć dydaktycznych, organizatorskich i popularyzatorskich; wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia i finanse przed uzyskaniem stopnia doktora 2002-2007 i po uzyskaniu stopnia doktora 2008-2021; osiągnięcie naukowe – monografia „Nieodpłatna praca w gospodarstwie domowym. Studium empiryczne”; cykl artykułów „Alokacja czasu w ujęciu ekonomicznym”; oświadczenia współautorów publikacji; pozostałe wybrane publikacje.

2. Ogólna charakterystyka sylwetki Kandydatki

Dr Marta Hozer-Koćmiel jest absolwentką Uniwersytetu Szczecińskiego, gdzie w roku 2002 ukończyła studia wyższe na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania. W latach 2002-2008 była zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Ekonometrii i Statystyki na ówczesnym Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (obecnie Instytut Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego). Stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych, specjalność: ekonomia, statystyka ekonomiczna Kandydatka uzyskała w roku 2007 w

Uniwersytecie Szczecińskim na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: „Statystyczna analiza podziału czasu i wartości pracy kobiet”. Praca doktorska przygotowana została pod kierunkiem dr hab. prof. US Mirosławy Gazińskiej. Na stanowisku adiunkta Kandydatka zatrudniona została w 2008 roku w Katedrze Ekonometrii i Statystyki, gdzie pracuje do chwili obecnej. Jako wykładowca lub ekspert zatrudniona była w wielu instytucjach krajowych i zagranicznych. Uczestniczyła w 19 kursach i szkoleniach, w tym 9 zagranicznych oraz 10 krajowych.

3. Ocena osiągnięć naukowych

W latach 2002-2004 przedmiotem badań naukowych Kandydatki było interdyscyplinarne wykorzystanie metod ilościowych, które stosowała do analizy rynku nieruchomości, rynku kapitałowego i różnego rodzaju zjawisk ekonomicznych. Od 2002 r. do dzisiaj prowadzi badania dotyczące wpływu płci na takie zjawiska ekonomiczne, jak: przedsiębiorczość, innowacyjność, rozwój gospodarczy, rozwój inteligentny i zrównoważony. Od 2006 roku Jej głównym obszarem zainteresowań badawczych jest alokacja czasu kobiet i mężczyzn pomiędzy pracą zawodową i pracą w gospodarstwie domowym. Analizy ilościowe sytuacji ekonomicznej kobiet wykonane w latach 2010-2017 dotyczyły często krajów regionu Morza Bałtyckiego (BSR). Perspektywa płci zastosowana została w badaniach rynku pracy, przedsiębiorczości, wynagrodzeń, współpracy międzynarodowej i wzrostu gospodarczego. Przedmiotem realizowanych badań były także zagadnienia demograficzne (np. analizy obciążeń ekonomicznych, porównanie sytuacji demograficznej według miejsca zamieszkania) oraz z zakresu edukacji.

3.1. Ocena osiągnięć naukowych, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.)

Jako osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse Kandydatka wskazała: monografię „Nieodpłatna praca w gospodarstwie domowym. Studium empiryczne” i cykl artykułów „Alokacja czasu w ujęciu ekonomicznym”. Monografia opublikowana została w 2020 roku przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Natomiast cykl artykułów na temat alokacji czasu obejmuje 7 artykułów opublikowanych w latach 2008 –2016 w czasopiśmie polskich i zagranicznych.

3.1.1. Ocena głównego osiągnięcia naukowego, którym jest autorska monografia pt. „Nieodpłatna praca w gospodarstwie domowym. Studium empiryczne”

Nieodpłatna praca domowa jest działalnością członków gospodarstwa domowego, mająca na celu zaspokojenie potrzeb osób tworzących to gospodarstwo. Ma wartość ekonomiczną i może być w znacznym stopniu zastąpiona dobrami i usługami rynkowymi lub

oferowanymi przez państwo. Można wskazać zarówno materialne, jak i pozamaterialne korzyści. Monografia ma charakter studium teoretyczno-metodyczno-empirycznego, składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów i podsumowania.

We wstępie Autorka wprowadza czytelnika w problematykę nieodpłatnej pracy domowej wskazując, że ma ona wartość ekonomiczną, mimo że nie jest wprost opłacana. Można ją wycenić stosując podejście wynikowe lub nakładowe. W podejściu wynikowym wyceniany jest efekt pracy, np. przygotowany posiłek, a w podejściu nakładowym – czas pracy domowej. Szacuje się, że wartość pracy domowej w ujęciu makroekonomicznym to około 30% dochodu narodowego. Niezależnie od tego praca w gospodarstwie domowym postrzegana jest jako bezwartościowa. Nie zauważa się przy tym jej alternatywności wobec zaspokajania potrzeb na rynku. Problematyka ta jest rzadko podejmowana w badaniach empirycznych. Dlatego też dobrze stało się, że dr Marta Hozer-Koćmiel podjęła się rozpoznania tego zagadnienia i wyniki analiz przedstawiła w monografii.

Głównym celem pracy Autorka uczyniła identyfikację czynników demograficznych, społecznych i ekonomicznych wpływających na wielkość nieodpłatnej pracy domowej. Poprawnie sformułowała siedem celów szczegółowych, w tym dwa metodyczne i pięć badawczych.

Cele metodyczne pracy to:

- systematyzacja metod analizy nieodpłatnej pracy domowej,
- modyfikacja metodyki badań nieodpłatnej pracy domowej poprzez wprowadzenie nowych elementów.

Cele badawcze pracy to:

- ocena teorii ekonomicznych dotyczących nieodpłatnej pracy domowej pod względem podejścia i sposobu uwzględniania pracy domowej,
- sformułowanie koncepcji rozszerzonych korzyści pracy domowej,
- omówienie wybranych problemów demograficzno-ekonomicznych związanych z nieodpłatną pracą domową, takich jak praca zawodowa, deficyt czasowy, podejście demograficzne i wartość pracy domowej,
- empiryczna analiza struktury i dynamiki nieodpłatnej pracy domowej dla ludności ogółem, a także według płci, wieku, miejsca zamieszkania i zamożności,
- identyfikacja kluczowych determinant czasu pracy domowej wśród wybranych zmiennych demograficznych, ekonomicznych i społecznych.

Autorka poprawnie sformułowała następującą hipotezę główną i pięć szczegółowych:

1. Czas trwania nieodpłatnej pracy domowej jest wypadkową oddziaływania czynników demograficznych, społecznych i ekonomicznych (hipoteza główna).
2. Kluczowymi determinantami czasu pracy domowej są: płeć, liczba dzieci, czas pracy zawodowej, czas nauki i czas przeznaczony na czynności fizjologiczne (sen, jedzenie, mycie).
3. Zjawisko ubóstwa i zamożności można analizować w wymiarze dochodowym i czasowym. Wielość zadań związanych z pracą domową sprawia, że kobiety częściej niż mężczyźni odczuwają deficyt czasowy i dochodowy.
4. Czas pracy domowej jest różny w poszczególnych fazach przejścia demograficznego.
5. Pomimo braku bezpośredniego wynagrodzenia za pracę domową można wycenić jej wartość ekonomiczną, która w stosunku do wartości produkcji rynkowej jest znacząca.
6. Struktura nieodpłatnej pracy domowej w krótkim okresie jest stabilna w czasie.

Analizę empiryczną wykonała wykorzystując dane pochodzące z badania GUS – *Budżet czasu ludności*, przeprowadzonego w latach 2003/2004 i 2013. Próby te stanowią najbardziej aktualne źródło informacji o czasie pracy domowej i innych aktywnościach w ciągu doby. W opracowaniu wykorzystano również dane Eurostatu, OECD i literaturę przedmiotu. Zaprezentowane badanie empiryczne jest efektem kilkunastoletniego zainteresowania Autorki problematyką alokacji czasu kobiet i mężczyzn między sferą domową i zawodową.

Pierwszy rozdział monografii ma charakter teoretyczny i literaturowy. Autorka przedstawiła w nim teoretyczne ujęcie pracy domowej, zaprezentowała różne definicje pracy w gospodarstwie domowym i zaproponowała definicję autorską. Zdefiniowała pracę domową jako nieodpłatną działalność członków gospodarstwa domowego mającą na celu zaspokojenie potrzeb tworzących je osób. Ma ona wartość ekonomiczną i może być zastąpiona dobrami i usługami rynkowymi lub oferowanymi przez państwo. Teorie ekonomiczne Kandydatka sklasyfikowała ze względu na podejście (jakościowe, ilościowe) i sposób uwzględniania pracy domowej (bezpośredni, pośredni). Sformułowała autorską koncepcję rozszerzonych korzyści z pracy w gospodarstwie domowym, uwzględniającą zarówno korzyści materialne (najczęściej pieniężną gratyfikację za pracę), jak i pozamaterialne (np. emocjonalne, rodzinne czy zdrowotne). Zdaniem Autorki wraz ze wzrostem urynkowienia pracy korzyści materialne – najczęściej wynagrodzenia – wzrastają, natomiast korzyści niematerialne w znacznym stopniu maleją. Nie maleją do zera, jednak więzi społeczne często nie mają możliwości rozwijać się z powodu dużej ilości czasu przeznaczonego na pracę zawodową. Świadczą o tym m.in. osłabione relacje rodzinne, sąsiedzkie i towarzyskie. Zdecydowanie bardziej korzystna dla rozwoju tych relacji międzyludzkich jest sfera domowa. Z kolei nieodpłatna praca domowa,

oprócz wielu korzyści niematerialnych ma również wartość materialną, mimo że nie ma za nią bezpośredniego wynagrodzenia pieniężnego. Koncepcja rozszerzonych korzyści z pracy domowej stanowi bardzo istotny wkład Autorki do budowania teorii ekonomii.

Wybrane problemy ekonomiczne i demograficzne dotyczące nieodpłatnej pracy domowej Kandydatka zawarła w rozdziale drugim. Przedstawiła, jak kształtowała się nieodpłatna praca domowa w poszczególnych fazach przejścia demograficznego, sklasyfikowała ludność pod względem deficytu czasowego i dochodowego. Deficyt czasowy oznacza ujemne saldo w budżecie czasu jednostki, które mogło wystąpić na skutek zbyt dużej ilości pracy domowej lub zawodowej. Natomiast deficyt dochodowy wskazuje na ubóstwo w wymiarze materialnym. W rozdziale tym przedstawiła także relację między sferą zawodową i domową kobiet. Z przeprowadzonej analizy wynika, że uśredniony czas obu typów prac w ostatnich czterech dekadach, uległ nieznacznemu skróceniu. Kształtowanie się ilości czasu i struktury pracy domowej w Polsce Autorka przedstawiła na tle krajów Europy i świata. Stwierdziła, że przeciętny czas przeznaczony na wszystkie prace domowe dla kobiet był wyraźnie dłuższy niż dla mężczyzn. Kobiety najwięcej czasu przeznaczały na przygotowanie posiłków, sprząatanie i opiekę nad dziećmi. Mężczyźni także na przygotowanie posiłków, ale w dalszej kolejności na remonty i naprawy oraz robienie zakupów. Pomimo występowania różnic w ilości pracy w gospodarstwie domowym, istnieje podobieństwo w tym zakresie w poszczególnych grupach krajów, np. w krajach skandynawskich i w krajach Europy Środkowej. Autorka zbadała, jak kształtuje się relacja wartości pracy w gospodarstwie domowym do produktu krajowego brutto. Okazało się, w krajach skandynawskich wartość ta stanowiła od 30% do 32% PKB, w republikach bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia) wskaźnik kształtował się na poziomie od 17% do 20%, i w Polsce 36% (wysoka wartość wskaźnika wynikała z dużego zaangażowania społeczeństwa polskiego w prace domowe). Z analizy przeprowadzonej w 15 krajach świata łącznie wynika, że relacja wartości pracy domowej do zawodowej wynosi średnio 20%. Oznacza to, że PKB zwiększałyby się o taką część, gdyby urynkować działalność ludności w sferze gospodarstwa domowego.

W rozdziale trzecim Kandydatka przedstawiła metodykę badania mającego na celu zdiagnozowanie prawidłowości statystycznych w zakresie struktury, zmian w czasie i związków nieodpłatnej pracy domowej. Opisała w nim absolutne i względne mierniki pracy w gospodarstwie domowym. Jako mierniki absolutne wskazała czas trwania pracy domowej, czas wykonywania pracy domowej, liczbę osób wykonującą pracę domową i deficyt czasu na skutek nieodpłatnej pracy domowej. Natomiast do miar względnych zaliczyła: wskaźnik częstotliwości wykonywania pracy domowej, wskaźnik dystrybucji czasu pracy DCP i

wskaźnik dystrybucji czasu pracy domowej DCPD. W rozdziale tym omówiła także klasyczne metody opisu statystycznego i metody wyceny pracy domowej wykorzystane w badaniu empirycznym. Autorka zaproponowała następujące mierniki, wskaźniki i metody pomiaru pracy domowej: deficyt czasu na skutek nieodpłatnej pracy domowej (miara absolutna), wskaźnik dystrybucji czasu pracy domowej DCP, wskaźnik dystrybucji czasu pracy domowej DCPD, metodę wynagrodzenia podstawowego, wskaźnik dystrybucji wartości pracy i metodę zintegrowanej wartości pracy kobiet, co uznaje za bardzo istotny wkład metodyczny do nauki.

Kolejne dwa rozdziały mają charakter empiryczny. Rozdział czwarty zawiera analizę struktury i dynamiki nieodpłatnej pracy domowej. Autorka zamieściła w nim rozkłady zmiennej dla ludności ogółem, a także ze względu na płeć, wiek, miejsce zamieszkania i zamożność ludności. Dla każdej zmiennej przedstawiła rozkład czasu pracy domowej, statystyki opisowe czasu trwania i wyniki analizy wskaźnikowej dla lat 2003/2004 i roku 2013. Wykazała stabilność rozkładów czasu pracy domowej w krótkim okresie. Z przeprowadzonej analizy wynika, że płeć w największym stopniu różnicowała badane zjawisko. Kobiety angażowały się w aktywności domowe zdecydowanie w większym zakresie niż mężczyźni. W dalszej kolejności uplasował się wiek, potem miejsce zamieszkania i zamożność ludności.

W rozdziale piątym Autorka przedstawiła wyniki modelowania zależności czasu nieodpłatnej pracy domowej i wybranych zmiennych demograficznych, społecznych oraz ekonomicznych. W formie macierzy zaprezentowała korelacje między wszystkimi zmiennymi uwzględnionymi w analizie. Wykazała, że najsilniejsze związki dotyczyły zmiennych demograficznych, następnie społecznych a najslabsze zmiennych ekonomicznych. Autorka zbudowała ponad 20 modeli regresji dla ludności ogółem i w podziale na płeć, wiek, miejsce zamieszkania i zamożność ludności. Do najważniejszych determinant nieodpłatnej pracy domowej należały: czasem pracy zawodowej, czas przeznaczony na czynności fizjologiczne, czas nauki, płeć i liczba dzieci (poniżej 6. roku życia). Czynniki te pojawiały się we wszystkich skonstruowanych modelach.

W podsumowaniu Kandydatka odniosła się do teorii ekonomicznych, metodyki i wyników empirycznej analizy struktury i dynamiki nieodpłatnej pracy domowej oraz jej relacji z wybranymi zmiennymi. W części końcowej wskazała dalsze kierunki poszukiwań badawczych nad zaspokajaniem potrzeb ludzkich za pomocą dóbr i usług produkowanych w gospodarstwie domowym. W podsumowaniu zabrakło mi ustosunkowania się Autorki do postawionych hipotez badawczych sformułowanych we wstępie monografii.

Natomiast za cenny uznaję fakt określenia przez Habilitantkę zasadniczego wkładu niniejszej pracy w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse, który polega głównie na:

1. Sformułowaniu autorskiej definicji nieodpłatnej pracy domowej.
2. Modyfikacji metodyki badania pracy domowej i wprowadzenia takich nowych elementów, jak miernik deficytu na skutek nieodpłatnej pracy domowej.
3. Doprecyzowaniu wskaźnika dystrybucji czasu pracy DCP jako miary osób pracujących zawodowo.
4. Systematyzacji metod analizy nieodpłatnej pracy domowej. Metody i podejścia uporządkowano zaznaczając, że badania nad pracą domową można prowadzić dwutorowo – badać jej czas i wartość.
5. Sformułowaniu koncepcji rozszerzonych korzyści z pracy domowej, która obok korzyści materialnych z pracy uwzględnia korzyści pozamaterialne.
6. Wprowadzenie terminu „turbulencja czasowa rozkładu”, który określa gwałtowną zmianę, wzrost lub spadek, czasu nieodpłatnej pracy domowej.
7. Przeprowadzeniu ilościowej analizy zależności między nieodpłatną pracą domową a wybranymi zmiennymi, która wykazała najsilniejsze związki z czasem pracy zawodowej, czasem przeznaczonym na czynności fizjologiczne, płcią, liczbą dzieci i czasem nauki.

Sformułowane we wstępie cele i hipotezy są na ogół poprawne, ale uważam, że hipoteza czwarta „czas pracy domowej jest różny w poszczególnych fazach przejścia demograficznego” jest dość oczywista i nie wymaga szczegółowych badań.

Należy zauważyć, że w monografii oprócz wielu zalet i osiągnięć naukowych, są również pewne niedociągnięcia. Autorce nie udało się uniknąć drobnych usterek redakcyjnych: np. *czas przeznaczony na obróbkę żywności w przypadku kobiet spadł, a mężczyzn – rósł, s.51*; *„czas wykonania rósł dla kolejnych grup wiekowych, s. 99* (personifikacje).

W recenzowanej monografii liczącej 174 strony, Autorka wykorzystwała 257 pozycji literatury krajowej i zagranicznej, w tym: 152 w j. angielskim i 106 w j. polskim. Prezentację graficzną i tabelaryczną wyników badań przygotowała w sposób bardzo staranny i przejrzysty. Układ pracy jest jasny, logiczny, śródtytuły podrozdziałów wskazują na częściowe problemy poruszane w monografii. Rzeczowemu i bogatemu w zasób słów językowi towarzyszy precyzyjne wyrażanie myśli i opisu zjawisk.

Mając na uwadze wcześniej przedstawione zalety i osiągnięcia naukowe zaprezentowane w monografii, jestem przekonana, że wymienione uwagi mają znaczenie marginalne. Należy podkreślić, że Autorka postawiła sobie ambitne i jednocześnie nietławe zadanie identyfikacji czynników wpływających na wielkość nieodpłatnej pracy w gospodarstwie domowym i tym samym wypełniła lukę badawczą.

Recenzowana monografia wyróżnia się podejściem nowatorskim i pogłębionym, stanowi udaną próbę powiązania zagadnień teoretycznych, z wykorzystaniem szerokiego przeglądu dotychczasowego dorobku zawartego w literaturze przedmiotu, z wynikami badań własnych i sumującymi je refleksjami Autorki. Posiada walory poznawcze i utylitarne oraz stanowi istotny, oryginalny wkład Habilitantki w dyscyplinie ekonomia i finanse.

3.1.2. Ocena cyklu artykułów „Alokacja czasu w ujęciu ekonomicznym”

Wskazane jako drugie osiągnięcie naukowe będące znaczącym wkładem w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse jest cykl 7 artykułów, które napisane zostały w latach 2008-2016, w tym 4 opublikowane zostały w j. angielskim i 3 w j. polskim. W cyklu artykułów analizowany jest podział czasu na podstawowe czynności wykonywane przez człowieka. Sposób podziału czasu ma wpływ na sytuację ekonomiczną ludności, zarówno w ujęciu mikro: gospodarstwa domowego, jak i makro: całej gospodarki.

Zasadniczy wkład cyklu artykułów „Alokacja czasu w ujęciu ekonomicznym” w rozwój nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse polega na:

1. Identyfikacji różnic i podobieństw w zakresie dystrybucji czasu między pracą zawodową i domową w krajach europejskich.
2. Analizie struktury ze względu na płeć zamożnych czasowo i dochodowo oraz ubogich czasowo i dochodowo.
3. Wykazaniu, że kraje nordyckie stanowią spójną grupę krajów pod względem alokacji czasu kobiet.
4. Porównaniu alokacji czasu kobiet pracujących zawodowo i kobiet ogółem w Polsce.
5. Ocena związku alokacji czasu ludności i zrównoważonego rozwoju.

Przedstawiony cykl artykułów był podstawą do przygotowania przez Autorkę koncepcji większego badania naukowego, wyniki którego przedstawiła w autorskiej monografii „Nieodpłatna praca w gospodarstwie domowym. Studium empiryczne”, co oceniam bardzo pozytywnie.

3.1.3. Problematyka pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Drugi obszar zainteresowań naukowo-badawczych dr Marty Hozer-Koćmiel dotyczy wpływu płci na różnego rodzaju kategorie ekonomiczne, np. rozwój gospodarczy, rozwój zrównoważony, rynek pracy, wynagrodzenia, przedsiębiorczość i innowacyjność. Zastosowanie metod ilościowych pozwala identyfikować różnice, podobieństwa i różnorodność między kobietami i mężczyznami w zakresie badanych kategorii. Część różnic między płciami jest niekorzystna i powinna być eliminowana (np. odmienne wynagrodzenie na tym samym stanowisku pracy). Są jednak takie różnice, których nie powinno się zmieniać, z

uwagi na ich pozytywny wydźwięk, np. odrębności w preferencjach rynkowych kobiet i mężczyzn czy różne style zarządzania.

Trzeci obszar zainteresowań badawczych Autorki dotyczy zastosowania metod ilościowych do badania prawidłowości zjawisk ekonomicznych i społecznych.

4. Ocena aktywności naukowej

Zbiornicze zestawienie prac naukowych dr Marty Hozer-Koćmiel przed i po uzyskaniu stopnia naukowego doktora zawiera *Wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej ekonomia i finanse*.

4.1. Informacje naukometryczne

Dorobek publikacyjny dr Marty Hozer-Koćmiel obejmuje łącznie 63 pozycje, z czego 32% w j. angielskim. Spośród wszystkich publikacji 54% opracowań stanowią publikacje współautorskie i 46% autorskie. Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora Kandydatka opublikowała 15 prac naukowych, w tym: 4 artykuły naukowe i 11 rozdziałów w monografiach naukowych. Jej dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora został zwielokrotniony, a efektem tej aktywności naukowej w ocenianym okresie jest 48 opublikowanych prac naukowych, w tym: 2 monografie autorskie, 13 rozdziałów w monografiach wieloautorskich, 30 artykułów opublikowanych w czasopiśmie o zasięgu krajowym i międzynarodowym, 1 redakcja naukowa i 2 prace opublikowane w recenzowanych wydawnictwach konferencyjnych.

Artykuły naukowe Habilitantki opublikowane zostały m. in. w takich czasopiśmie krajowych i zagranicznych, jak: *Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu*, *Prace Katedry Ekonometrii i Statystyki*, *Wiadomości Statystyczne*, *Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania*, *Studia i Informatica*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, *International Journal of Contemporary Management*, *Statistics in Transition. New series*, *Folia Oeconomica Stetinesia i Energies*.

Wyniki bibliometrycznej oceny dorobku publikacyjnego Kandydatki są następujące:

- Baza Web of Science: indeks h-Hirscha 1, liczba cytowań 1 (bez autocytowań) 0,
- Baza Google Scholar: indeks h-Hirscha 5, liczba cytowań 56 (bez autocytowań) 14.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi parametrycznej oceny jednostek naukowych Impact Factor opublikowanych prac wyniósł 4,754, natomiast sumaryczna liczba punktów ministerialnych 644,5 pkt. (82,5 pkt. przed uzyskaniem stopnia doktora i 562 pkt. po jego uzyskaniu). Uważam, że dorobek publikacyjny Habilitantki można ocenić jako wystarczający.

4.2. Informacja o wystąpieniach na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych

W latach 2002-2021 Kandydatka aktywnie uczestniczyła w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Wygłosiła łącznie 54 referaty, w tym 25 na konferencjach międzynarodowych zorganizowanych m. in. w takich krajach, jak: Kopenhaga (Dania) 2009, Edynburg (Wielka Brytania) 2010, Sztokholm (Szwecja) 2010, Kastoria (Grecja) 2011, Rietavas (Łotwa) 2012, Bruksela (Belgia) 2013, Lulea (Szwecja) 2013, Wilno (Litwa) 2014, Hamburg (Niemcy) 2014, Bruksela (Belgia) 2014, Sztokholm (Szwecja) 2015, Bruksela (Belgia) 2015, Berlin (Niemcy) 2015, Tallin (Estonia) 2015, Seinajoki (Finlandia) 2016, Chakvi (Gruzja) 2016, Erewań (Armenia) 2016, Hudson (USA) 2017 i Helsinki (Finlandia) 2019 i 29 referatów na konferencjach krajowych.

Wysoko oceniam aktywność konferencyjną Kandydatki.

4.3. Ocena uczestnictwa w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych

W latach 2003-2021 dr Marta Hozer-Koćmiel brała udział w realizacji 11 projektów badawczych, przy czym w 7 projektach pełniła funkcję kierownika i wykonawcy projektu, a w 4 była wykonawcą realizującym projekt. Przedmiotem badań we wszystkich projektach była równość płci z perspektywy ekonomicznej.

Habilitantka funkcję kierownika i wykonawcy pełniła w następujących projektach:

- FEM Female Entrepreneurs Meetings in the Baltic Sea Region (Spotkania Kobiet Przedsiębiorczych) nr 68, program INTERREG III B, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (2004 –2007),
- Społeczna Poradnia Prawna, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich FIO. (2004 – 2005),
- Przebojowa business woman – program wsparcia przedsiębiorczości wśród kobiet, nr DWF_2_1.6_365, Europejski Fundusz Społeczny EFS. (2008),
- Women in net 8 WINNET8, nr 0863C2, INTERREG IVC. (2010 – 2011),
- Going Abroad, Program Południowy Bałtyk. (2011 – 2014),
- Doing Gender for Sustainable Change in Startups and Innovation, nr 1024/2017, Swedish Institute. (2017 – 2018),
- European Union Strategy for the Baltic Sea Region Forum for Gender Equality and Growth 3.0, nr 01284/2020. Swedish Institute. (2020 – 2021).

Kandydatka jako wykonawca uczestniczyła w następujących projektach badawczych:

- Gender, Macroeconomics and International Economics International Working Group GEM-IWG, Levy Economics Institute, Fundacja Heinricha Boella. (2012),
- Thematic Partnership: Winnet Baltic SEA Region TP Winnet BSR, nr 10971/2013, Swedish Institute. (2013),
- Zmiana pozycji kobiet na rynku pracy. Analiza sytuacji w Polsce na tle Unii Europejskiej w latach 2002 – 2014, nr 2015/17/B/HS4/00930, Narodowe Centrum Nauki NCN. (2016 – 2017),
- Greening the South Caucasus. Politics – Economy – Gender, nr 12282033, Fundacja Heinricha Boella. (2016).

Aktywność dr Marty Hozer-Koćmiel w zakresie realizacji projektów badawczych oceniam jako wyróżniającą.

Kandydatka odbyła 5 tygodniowych staży naukowych na uniwersytetach w takich krajach, jak: Turcja, Grecja, Niemcy, Finlandia i USA. Wykonała recenzje 24 artykułów naukowych. Uczestniczyła w następujących programach europejskich lub międzynarodowych: INTERREG III B Region Morza Bałtyckiego 2004-2006, program dotacyjny dla organizacji pozarządowych Fundusz Inicjatyw Obywatelskich FIO, Europejski Fundusz społeczny EFS, program INTERREG IV C 2007-2013, program INTERREG Południowy Bałtyk i program Swedish Institute Seed Funding. Brała udział w 4 z zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań naukowych. Wykonała 16 ekspertyz w ramach projektów lub na zlecenie instytucji zewnętrznych.

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

5.1. Działalność dydaktyczna

Działalność dydaktyczną Habilitantka prowadzi od 2002 roku na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (obecnie w Instytucie Ekonomii i Finansów) Uniwersytetu Szczecińskiego. Opracowała programy i realizuje zajęcia dydaktyczne w ramach następujących przedmiotów: *statystyka opisowa, statystyka matematyczna, statystyka publiczna, statystyka społeczno-ekonomiczna, demografia, demometria, metody ilościowe w ekonomii, Gender studies w ekonomii. Podejście ilościowe, Statistics for social and economic research, Statistics for social workers, Socio-economic demography, Population studies Gender mainstreaming in economics*. Pod Jej kierunkiem powstało 7 prace magisterskich na kierunku Informatyka i Ekonometria. Została również powołana na promotora pomocniczego dwóch prac doktorskich, obydwie dotyczą sytuacji ekonomicznej kobiet. Pierwsza pt. „Wartości kobiece w biznesie”, doktorantka Monika Różycka, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Instytut

Filozofii i Kognitywistyki. Druga praca doktorska pt. „Flexicurity jako forma aktywizacji kobiet na rynku pracy województwa zachodniopomorskiego”, autorka Agnieszka Łopatka, Instytut Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego.

Habilitantka włączała studentów do realizacji wybranych działań projektowych. Efektem tej współpracy jest wspólnie przygotowanych i opublikowanych 5 artykułów. Studenci uczestniczyli także w organizacji konferencji w ramach projektów realizowanych na Uniwersytecie Szczecińskim, jedna studentka odbyła staż na Uniwersytecie w Helsinkach. Dzięki Jej kontaktom „projektowym” 3 pracowników Instytutu Ekonomii i Finansów odbyło staż naukowy.

Kandydatka założyła i kierowała Kołem Naukowym Metod Ilościowych. W latach 2002-2011 zorganizowała 7 edycji konferencji naukowych pt. „Interdyscyplinarne wykorzystanie metod ilościowych. Po każdej konferencji wydana została recenzowana monografia naukowa.

Na podstawie przedstawionej dokumentacji działalność dydaktyczną oceniam jako wyróżniającą.

5.2. Działalność organizacyjna, popularyzatorska, współpraca z instytucjami i organizacjami naukowymi

W 2014 roku dr Marta Hozer-Koćmiel założyła na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Winnet Centre of Excellence®. Celem działalności tego centrum jest prowadzenie i promowanie badań dotyczących sytuacji ekonomicznej kobiet. Efektem wieloletniej współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego jest Plan Działań dla Województwa Zachodniopomorskiego pt. „Pięć kroków na drodze do równouprawnienia w regionie”. Wraz z zespołem centrum Autorka stworzyła czasopismo o zasięgu międzynarodowym pt. „Winnet Centre of Excellence® Series”. W latach 2007 – 2021 podczas realizacji międzynarodowych projektów badawczych współpracowała z 11 instytutami i uczelniami zagranicznymi. Zorganizowała 45 konferencji i seminariów, w których uczestniczyli przedstawiciele środowisk naukowych, biznesowych i politycznych. Wyniki swoich badań upowszechniała wielokrotnie w Parlamencie Europejskim w Brukseli m. in. jako prelegentka zaproszona na obrady Komitetu Rozwoju Regionalnego. Aktywnie uczestniczy w życiu Instytutu Ekonomii i Finansów (wcześniej Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania). W latach 2015-2018 była członkiem Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Programów. W 2017 roku brała udział w pracach Zespołu ds. Kategoryzacji. Od 2018 roku jest członkiem Rady Instytutu Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Szczecińskiego.

Kandydatka jest członkiem krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, m. in. stowarzyszenia Current Economic & Social Topics International Research Association

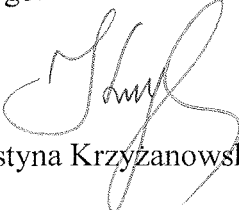
CESTiRA, stowarzyszenia Winnet Europe, International Working Group on Gender, Macroeconomics and International Macroeconomics GEM-IWG, Instytutu Analiz Diagnoz i Prognoz Gospodarczych IADiPG oraz Stowarzyszenia Pomoc i Rozwój SPiR. W latach 2004-2007 pełniła funkcję sekretarza Europejskiej Unii Kobiet, a od 2012 roku jest członkiem zarządu międzynarodowego stowarzyszenia Winnet Europe.

Za pracę naukową w 2009 roku została wyróżniona Nagrodę JM Rektora US. Otrzymała także stypendium w ramach programu ERASMUS+ na pobyt w Seinajoki, Ruralia Institute, University of Helsinki (Finlandia). Uniwersytet Szczeciński przyznał Jej stypendium Fundacji Heinricha Boella na pobyt w Istambule (Turcja) oraz stypendium Instytutu Szwedzkiego na pobyt w Hamburgu (Niemcy).

Na podstawie dokumentacji działalność organizacyjną dr Marty Hozer-Koćmiel oceniam jako wyróżniającą.

Reasumując stwierdzam, że zarówno znaczący wkład w rozwój nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse, jak i aktywność naukowa Habilitantki, w pełni są wystarczające, aby pozytywnie ocenić całość przedłożonego do oceny dorobku dr Marty Hozer-Koćmiel, w tym osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne, organizacyjne, popularyzatorskie, a także współpracę z instytucjami i organizacjami naukowymi.

Oceniany dorobek spełnia wymogi zawarte w art. 219 ust. 1 pkt.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) a także w moim przekonaniu w pełni uzasadnia wnioski o nadanie dr Marcie Hozer-Koćmiel stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse. Wnioskuje o podjęcie dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

/-/ Krystyna Krzyżanowska